

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

Qu[and]o auaricia occultat se sub triplici specie virtutu[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

per fraudem alicui damnum illatum est restituant in quantum possunt. quia non dimittitur peccatum: nisi restitatur ablatum. ut extra de re iuris. li. 6. c. si. Et qui occasione damni dat: donum dedisse videtur. **S**eptima filia auaricie est iurium hoc est grauissimum peccatum. Quia non solum verbis decipio primum. sed cum iuramento mendaciter dolositatem confirmo: et in uoco eternam veritatem in testimonium. **H**ec est magna contumelia dei: inuocare eum in testimonium tue falsitatis. qui est eterna veritas. Et secundum Herman. deschildiz. Quia per iurium directe redundat in contemptum et irreuerentiam dei proprie dictum semper est peccatum mortale. De periurio plura inuenies in secundo precepto.

Auaricia quomodo se occultat sub triplici specie virtutum.

Equitur declarare quomodo auaricia se occultat sub triplici specie virtutum. Et primo occultat se sub ficto colore prudentie et necessitatis. **Q**uod ostendit Gregorius 21. moral. dicens. Auaricia defectum animi quasi ex ratione solet exhortari. pretendens sibi quod sine culpa sit quod quedam habenda concupiscat eo precepto potissime. quia ea non multiplicare appetit sed egere primescit. sed illud vitium sollicitate est repellendum. quod secundum Gregorium. Nemo potest sincero corde et feruido amore ad bonum diuinum affici: nisi cupiditatem auaricie que est radix omnium malorum a corde suo studeat funditus extirpare. Notandum quod tria genera hominum cadunt in istud vitium. Primi sunt qui solum consistunt in interiori desiderio cupiditatis. nec eam in exteriori ope exequuntur. quia forte res que desiderant adipisci non possunt. que si sperarent se consequi: libenter cupiditati etiam exterioribus actibus inhiarent. Et illa cupiditas est peccatum mortale. licet et infimum quantum teneat. Secundi sunt qui non solum concupiscunt feruente desiderio: verum et per eam persecutio diligens studium exteriorum ipsorum

uis res illas quomodo in effectu minime consequuntur. Et illa cupiditas tenet maiorem gradum peccati mortali. Tertii sunt qui non solum feruente desiderio concupiscunt. Verum etiam eis assensu sequendis tanto studio insistent: quod non aduertunt. verum eas iusto vel iniusto titulo consequuntur. Et illa cupiditas supremum gradum tenet peccati mortali. Unde secundum Augustinum in libro de qualicumque contritione peccatum dimittit: nisi ablata iuxta facultatem suam restituat quod vel per furtum vel rapinam vel per quodcumque iniustum lucrum fuerint consecuti. Remedium contra primam occultationem est quod ille qui sub specie ficte cupiditatis terrena cupide concupiscit diligenter aduertat: an illi rebus ex stricta necessitate indigeat. nam multa iudicantur necessaria que tamen magis pertinent ad id superflua. Secundo occultat se sub specie pietatis. quod apparet in illis qui credunt quod propter nihil aliud appetant temporalia. nisi ut habeantur pauperibus vel suis indigentibus cognatis vel ecclesijs provideant. Et sub illo precepto multum cum magna auaritate superflua congregant. et in huiusmodi tria genera hominum incidunt. Primi sunt qui non solum res ex auaricia iniuste concupiscunt. verum etiam iuste concupiscunt male perditionis consumunt. puta in voluptatibus in peccatis hominum. Secundi sunt persone ecclesiastice et religiose quibus pro tanto crimes raduntur et tendunt in capitale per hoc designat quod mens eorum pro desiderio debet libere euolare in deum et non deprimi ad temporalia appetenda: que quicquam cum sollicitudine temporalibus concupiscunt incedunt ultra quam necessitas vel statum eorum requirit. toties graui salutis dispendio se exponunt. Tertii sunt qui non solum res temporales cupide concupiscunt. verum etiam ipsas cupide et irrationabiliter persequuntur. sed et honorem diuinum et eius salutem dispendium ut postea patebit Remedium habet occultationem est quod ille qui sub ficta specie pietatis persequitur. ut talia ad honorem diuinitatis expendat. et sollicitudo ad uertere verum hoc obstruauerit in bonis minoribus prius habitis. et si non: certum sit quod in rebus multiplicat minus potest obstruere. Quia secundum Gregorium. Quanto plura terrena cupi-

De peccato

dius q̄sierit: t̄nto maḡs anhelat ad alia
p̄q̄reda. **D**iabolus ei s̄b tali sp̄e pietatis m̄l-
tos decipit. q̄z sc̄it q̄ diuitie vix lucrant̄
sine p̄cc̄o. vnde ap̄ls. i. thimo. vi. **Q**ui
volunt diuites fieri incidunt in laq̄os di-
aboli. **E**ccl̄i. xi. **F**ili si fueris diues: n̄ eris
immunis a delicto. **T**ertio occultat
se sub specie liberalitatis vt maxie appa-
ret in illis q̄ sub sp̄e fice liberalitatis in-
tentione cupida largiunt̄ alijs: vt ipsis
postea maiora redonentur. **E**t in illis vi-
cium incidunt tria ḡna hoim. **P**rimo s̄s
qui pua in seculo dimittunt: z ad m̄oa/
stera magnaz diuitiaz se transferunt: vt
in ipsis maiores diuitias consequantur.
Sec̄di s̄nt qui p̄ ieiuniaz z p̄ alias abstinē-
tias se affligunt: non vt deo placeant s̄
vt maiorem rez cop̄ia coaceruet: q̄s q̄n
q̄ alieni p̄digaliter expendunt: **T**ertij
sunt q̄ bona tp̄alia iuste p̄quirit̄. t̄n ita te-
naciter tenent: vt nec t̄p̄e necessitatis (cū
tam de iure naturali q̄ iure diuino tenen-
tur subuenire p̄ximo in necessitatis arti-
culo) p̄ximo idigenti subueniāt: **U**nd̄
dicit **B**reḡ. **N**on est minus p̄cc̄m alie-
na rapere q̄ necessitatem patientibz sua
non erogare. **U**nde **A**uḡ. in sermone
Non solum auarus est qui rapit aliena
sed et ille auarus est qui cupide seruat
sua. **U**nde etiā **A**mbrosī. **P**asce fame
morientē. si non pauisti: occidisti **R**eme-
dium contra h̄aeteritā occultatōem est
q̄ homo liberaliter sua cōmunicet circū
scripta omni spe redonationis: vt si do-
num sit elemosyna: illā pure det p̄t̄ de-
um. **S**i vero donatio sit beneficalis: il-
lam liberaliter conferat solum p̄pter do-
num virtutis. **Q**uia si dederit aliq̄s p̄-
ter intentōem redonādi: iā non est bene-
ficiū: sed potius quedā emptio dicere-
tur. **U**nde **I**sid̄. **S**unt aliqui qui pau-
peribus parū tribuunt: vt accipiāt am-
plius. z sub pretextu elemosyne querūt
diuitias: que vtiq̄ magis venatio appel-
landa est. q̄ elemosyna. **S**ic aues sic
bestie capiuntur. z pisces modica i ha-

mo capiunt̄ esca.

Remedia p̄ oēm auariciā:

Equitur de remedijs p̄tra oēm
Auariciam. **Q**uoz primum est
mortis consideratio. **U**nd̄ **H**ier̄
Facile p̄temnit omia qui se semper cogi-
tat moritur. **S**icut iumenta se defendunt
ab ip̄ortunitate muscarū cauda sua. et
aues z pisces cauda sua regunt se. sic ho-
mo consideratōe finis z mortis defēdit
se ab auaricia. z etiā a ceteris vitijs. z re-
git se in mundo. **U**nde **J**ob. iij. **I**n-
troga iumenta z docebunt te: z volatilia ce-
li: z indicabunt tibi. **H**ors indicat ad
oculum p̄tempribilia esse quecunq̄ que-
runtur in mūdo. sc̄z delicias. diuitias. z
sic de alijs. **U**nde **H**iero. **Q**ui se quoti-
dīe recordatur moritur esse. p̄temnit p̄-
sentia. z ad futura festinat. **E**t non ime-
rito quia tp̄alia in morte nihil valent:
q̄z nec corpus a vermibz preseruant. nec
hoim in vita cōseruare possunt. q̄z mo-
ritur pauper. morit̄ z diues. **N**ec aiam
a demonibz liberāt. **P**rouer. xi. **N**on p̄-
derunt diuitie in die vltionis: imo gra-
uāt q̄z talis diues multa possidens cum
dolore moritur. q̄z separatur a diuitijs
quas dilexit: z p̄ quibus diu laborauit
z p̄pter quas salutem pp̄riā sepi⁹ negle-
xit. **I**nsuper cum hic satis habeat: z ne-
scit quid ibi habebit: vbi p̄ma nocte re-
manebit. **E**ccl̄i. i. **M**ors q̄ amara
est memoria tua homini iniusto habēti
pacem in substantijs suis. **U**nde etiā
Breḡ. **N**on armatorū turba: non fami-
lie multitudo: non auriz argenti abun-
dantia: non vindemiarum vbertas z se-
getum. non iocunditas extensa p̄torū
queunt anime exeunti de corpore vllum
afferre presidium. **I**tem **S**ciendūz
q̄ homo seip̄m cōsolare debet in agone
cum eum aiam relinquere oportet. sc̄lz
cogitando sic in agone. resignes cunctis
p̄t̄ deū. z cōmittas te voluntari diuine
ex toto: tunc dabit tibi deus eterna bōa
Item p̄yxore quā in morte relinq̄s: d̄s